

KITEEN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

(kuva: Karelian KaitaFilmi)

SISÄLLYS

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS.....	1
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, ARVIOINTIMENETTELY JA KOKOONPANO	3
3. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	5
4. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA	6
4.1. Kaupungin taloudesta yleisesti	6
4.2. Käyttötalousosa	9
4.2.1. Kaupunginhallitus.....	9
4.2.2. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta.....	18
4.2.3. Ympäristölautakunta	31
4.2.4. Tekninen lautakunta.....	33
4.3. Investointiosa	38
4.4. Tuloslaskelmaosa.....	39
4.5. Rahoitusosa	40
4.6. Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet	40
5. HENKILÖSTÖ	47
6. SIDONNAISUUSILMOITUKSET	49
7. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	50
8. YHTEENVETO.....	51
9. ALLEKIRJOITUKSET.....	52

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveystalouden järjestämismäärä oli ensimmäistä vuotta hyvinvointialueilla, kun se oli vielä vuonna 2022 kuntien vastuulla. Uudistus muutti kuntien talouden rakenteita merkittävästi, mikä näkyy myös kuntien saamassa verorahoituksessa.

Kiteen kaupunki teki erinomaisen tuloksen vuonna 2023. Tilikauden tulos oli noin 6,3 miljoonaa euroa. Kaupungin talous vahvistui jo kymmenettä vuotta peräkkäin, sillä kaupungin tilinpäätös on ollut ylijäämäinen vuodesta 2014 lähtien. Taseeseen kertynyttä kumulatiivista ylijäämää on jo 29,8 miljoonaa euroa. Kesälahden koulun kunnostukseen tehtiin neljän miljoonan euron investointivaraus, jolloin tilikauden ylijäämäksi muodostui 2,4 miljoonaa euroa. Investointeja oli yhteensä noin viisi miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointi oli noin 2,5 miljoonan euron arvoinen kaupungintalon tilojen osakeosto.

Valtuuston toimintakausi on jo yli puolivälin, sillä vuosi 2023 oli kuluvalle valtuustokauden toinen kokonainen toimintavuosi. Osa valtuutetuista kokee, että valtuuston kokouksia on ollut harvakseltaan ja että myös valtuustossa päätettävien asioiden määrä on ollut laskussa. Valtuustotyöskentelyryhmien välillä on jäänyt näin ollen sekin vähäiseksi ainakin valtuustotasolla. Edelleen pienet valtuustoryhmät, joilla ei ole lautakuntapaikkoja, kokevat jäävänsä helposti yhteistyön ulkopuolelle.

Valtuuston joulukuussa käsittelemä kouluverkkoasia ja erityisesti Kesälahden yläkoulun lakkauttamispäätös on herättänyt paljon keskustelua. Osa valtuutetuista olisi toivonut vaihtoehtoisten toimintamallien selvittämistä kouluverkkoasiassa. Kiitosta saavat valtuutettujen iltakoulut, mutta niitäkin toivotaan järjestettävän useammin.

Elinvoimapuolella toteutettiin marjojen ja luonnon tuotteiden jatkojalostushankkeiden pohjalta suunniteltu teollisen mittakaavan pakastekuivauslaitos, jonka toiminta käynnistyy syksyllä 2024. Kaupunki ja Business Joensuu yhdessä suunnittelivat elintarviketeollisuuden kehittämishankkeen. Puhoksen teollisuusalueelle suunniteltiin Biotermiinaali-hanketta, jonka kokonaiskustannukset lähentelevät kuutta miljoonaa euroa.

Yhteisenä tahtotilana kaikilla luottamushenkilöillä sekä kaupungin viranhaltijoilla on kehittää kaupungin elinvoimaa ja parantaa kaupungin työllisyystilannetta. Jokainen tiedostaa, että tarvitsemme Kiteelle ja Keski-Karjalaan lisää työpaikkoja. Sen eteen on tehty paljon työtä, jonka toivotaan tuottavan tuloksia suhteellisen nopealla aikataululla.

Korkeista työttömyysluvuista huolimatta Kiteellä on selkeä työpaikkojen ja työvoiman kohtaanto-ongelma, joka rajoittaa jossain määrin myös yritysten kasvumahdollisuuksia ja heikentää tiettyjen palveluiden saatavuutta.

Rekrytointihaasteiden lisäksi yritysten arkea varjostavat edelleen epävarma maailmanpoliittinen tilanne. Inflaatio on hidastunut jonkin verran. Erityisesti teollisuusyritykset kärsivät edelleen jossain määrin materiaalien ja komponenttien kohonneista hinnoista sekä pitkistä toimitusaajoista.

Kaupungin kuntatalouden puskuri on erittäin vahva. Usean vuoden vastuullinen työ talouden vahvistamiseksi ja kunnossapitämiseksi antaa Kiteen kaupungille hyvän kyvyn vastata poikkeuksellisiinkin taloutta rasittaviin velvoitteisiin.

Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen määrässä päästiin takaisin hyvälle tasolle, kun COVID-19 ei enää vaivaa henkilöstöä. On tärkeää pitää huolta henkilöstön osaamisesta ja työssä viihtymisestä, sillä osaavasta työvoimasta on edelleen kilpailua.

Mielestäni Kiteen kuntakuva on pysynyt myönteisenä. Kitee tunnetaan taloutensa tasapainotteena, varsin hyvät palvelut tarjoavana kuntana, jolla on puhtaat vesistöt ja tarjottavaa potentiaalia uusille toimijoille. On tärkeää houkutellessa paikkakunnalle uusia yrityksiä, työvoimaa, paluumuuttajia ja lapsiperheitä. Rakentaminen on lähes pysähdyksissä. Vuonna 2023 Kiteellä valmistui vain kaksi uutta omakotitaloa, eikä uusia kerros- tai rivitaloja ole valmistunut vuosiin.

On hienoa, että Kiteellä halutaan edelleen pitää palvelut hyvällä tasolla ja että kaupungissamme ollaan valmiita satsaamaan kuntalaisten viihtyvyyteen, vaikka kunnan ikärakenne, heikko huoltosuhde ja väkimäärän väheneminen luovatkin haas-

teita monipuolisten palveluiden järjestämiselle taloudellisesti kestävästi. Tästä hyvänä esimerkkinä on esimerkiksi viime vuonna keskustaan rakennettu lasten teemapuisto, josta on sadellut kuntalaisilta ja paikkakunnalla vierailevilta yksinomaan kiitosta.

Kiitän luottamushenkilöitä sekä kaupungin viran- ja toimenhaltijoita hyvästä yhteistyöstä vuonna 2023.

Sanna Halttunen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta oli tutustumiskäynnillä ja kokoustamassa Kiteen Rantakentällä 29.4.2024.

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, ARVIOINTIMENETTELY JA KOKOONPANO

Kiteen kaupunginvaltuusto on kuntalain mukaisesti asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Hallintosäännön mukaan lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kahden muun jäsenen tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (kuntalaki 121 §). Arvioinnin perustana ovat olleet kaupunginvaltuuston talousarviossa 2023 ja taloussuunnitelmassa 2023 - 2026 hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Varsinaiset jäsenet

Sanna Halttunen, pj.
Vesa Parviainen, vpj.
Olavi Kekkonen
Tiina-Mari Mölsä
Marjaana Miettinen
Kirsi Hirvonen
Asko Matikainen (6.11.2023 saakka)
Olavi Huovinen (6.11.2023 alkaen)

Varajäsenet

Sini Törönen
Seppo Törönen
Kim Blomqvist
Maija Timonen
Liisa Pirhonen
Virpi Pakarinen
Olavi Huovinen (6.11.2023 saakka)
Asko Matikainen (6.11.2023 alkaen)

Lautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, HT Taina Törrönen.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt toimielinten päätöksiin. Kokouksissa on ollut kuultavina kuluneen vuoden aikana eri tehtäväalueiden johtavia viranhaltijoita, tytäryhtiöiden toimitusjohtajat, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajisto sekä valtuustoryhmien puheenjohtajat. Lisäksi tarkastuslautakunta piti kokouksensa 23.8.2023 Lastun Paikoissa Puhoksessa, 30.1.2024 Kiteen näyttelykeskuksessa ja 29.4.2024 Kiteen Rantakentällä. Vuoden 2023 aikana on vuodesta 2023 kuultu tehtäväalueiden johtavia viranhaltijoita sekä tytäryhtiöiden toimitusjohtajia.

Vuoden 2023 aikana tarkastuslautakunta on osallistunut tarkastuslautakunnille tarkoitettuun FCG:n

sekä kaupunginhallituksen 27.5.2024 § 159 (ensimmäinen käsittely kh 27.3.2024 § 78) hyväksymä vuoden 2023 tilinpäätös.

Lisäksi tarkastuslautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi, sekä valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kaupunginvaltuuston 23.8.2021 § 52 sekä myöhempien kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet vuonna 2023:

järjestämään koulutukseen webinaarina 8.11.2023. Lisäksi tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja osallistui Joensuun kaupungin tarkastuslautakunnan järjestämään seminaariin 7. - 8.9.2023.

Arviointitehtävän lisäksi tarkastuslautakunta on perehtynyt tilintarkastajan tilintarkastusraportteihin ja tilintarkastuskertomukseen. Tilintarkastuksen suoritti BDO Audiator Oy, jonka valtuusto valitsi tilintarkastajaksi 27.3.2019 vuosille 2019 - 2022. Kaupunginvaltuusto on 13.12.2021 päättänyt käyttää sopimuksen mukaisen option ja valinnut kaupungin tilintarkastajaksi BDO Audiator Oy:n myös vuosille 2023 ja 2024. Vastuullisena tilintarkastajana on JHT, HT Taina Törrönen sekä avustavana tarkastajana Henri Kantomaa.

Arviointityössä on huomioitu seuraavat esteellisyydet:

Puheenjohtaja Sanna Halttunen	Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy, ToKi – toimeliaasti työhön ja kirkaasti työuralle Humalajoen molemmin puolin -hanke
Varapuheenjohtaja Vesa Parviainen	Riveria (Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä)
Jäsen Olavi Kekkonen	Tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, Jetina ry
Jäsen Tiina-Mari Mölsä	Tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, Kiteen Lämpö Oy
Jäsen Kirsi Hirvonen	Kiteen Lämpö Oy
Varajäsen Liisa Pirhonen	Tekninen lautakunta

Jäsenet eivät ole kyseisiltä osin osallistuneet lautakunnan arviointityöhön.

Tarkastuslautakunta sekä tilintarkastaja Taina Törrönen tutustumiskäynnillä Kiteen näyttelykeskuksessa 30.1.2024.

3. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kuntalain 121 §:n mukaan kunnanhallituksen tulee antaa valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Kaupunginhallitus on 23.10.2023 § 266 antanut vastaukset eri hallintokunnista tiedoksi valtuustolle, joka käsitteli vastaukset 6.11.2023 § 44. Tarkastuslautakunta kiittää hallintokuntia selvityksistä. Saadut selvitykset tarkastuslautakunta toteaa riittäviksi.

Tarkastuslautakunta on aiempina vuosina kiinnittänyt huomiota tyhjillään oleviin sekä vajaakäytöllä

oleviin kiinteistöihin. Nämä rasittavat edelleen kaupungin taloutta. Vuoden 2023 lopussa teknisessä lautakunnassa hyväksyttiin kiinteistöstrategia 2024 - 2028.

Tarkastuslautakunta on huomionnut useissa aiempien vuosien arviointikertomuksissaan, että sisäisen valvonnan ohje on useita vuosia vanha. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen oli tarkoitus valmistua jo vuoden 2021 aikana.

Tarkastuslautakunta vieraili Puhoksessa Lastun Paikoissa 23.8.2023.

4. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunta arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista arviointikertomuksessaan. Arviointikertomuksessa on toiminnallisten tavoitteiden osalta arviointi suoritettu käyttäen värikoodeja. Jokaisen toiminnallisen tavoitteen perään on merkitty tarkastuslautakunnan arvio tavoitteen toteutumisesta sekä lisäksi on voitu

perustella arviointia tavoitteen toteutumisesta tai kommentoitu muuten tavoitteen toteutumista.

Seuraavassa on esitetty selitykset tarkastuslautakunnan käyttämille merkeille:

	Tavoite on toteutunut.
	Tavoite on lähes toteutunut.
	Tavoite ei ole toteutunut.
	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida ja siihen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

4.1. Kaupungin taloudesta yleisesti

Kaupungin talous on kehittynyt suotuisasti viimeiset kymmenen vuotta, jona aikana velkaantuminen on kääntynyt laskuun ja kertyneet alijäämät on saatu käännettyä merkittäväksi ylijäämäksi. Vuoden 2023 aikana lainakanta edelleen väheni.

Kiteen kaupungin tuloveroprosentin kehitys on ollut seuraava:

<u>Vuosi</u>	<u>Kitee</u>	<u>Pohjois-Karjala</u>	<u>Koko maa</u>	<u>Erotus (koko maa)</u>
2013	21,50	19,97	19,38	+2,12
2014	22,50	20,74	19,74	+2,76
2015	22,50	20,73	19,85	+2,66
2016	22,00	20,83	19,87	+2,13
2017	21,50	20,78	19,91	+1,59
2018	21,50	20,78	19,86	+1,64
2019	21,00	20,76	19,88	+1,12
2020	21,00	20,74	19,97	+1,03
2021	20,75	20,72	20,02	+0,73
2022	20,75	20,74	20,01	+0,74
2023	8,11	8,11	7,37	+0,74
2024	8,10	8,25	7,46	+0,64

Koko maan tuloveroprosentin keskiarvo vuonna 2023 oli 7,37. Koko maan korkein tuloveroprosentti oli kuluneena vuonna 10,80 ja alhaisin 4,40. Vuoden 2023 tuloveroprosentista on nähtävissä historiallinen sote-uudistus, joka leikkasi kuntien tuloveroprosentteja kiinteällä 12,64 %-yksiköllä vuoden 2021 tuloveroprosentista.

Vuotta 2023 leimasivat sote-uudistus ja sen myötä myös ateria- ja puhtauspalveluiden siirtyminen Polkka Oy:n hoidettavaksi. Lisäksi valmisteltiin muun muassa kaupungintalon uusien tilojen ostoa sekä TE-palveluiden järjestämissopimuksia. Myös elinvoimapaalvelut järjestettiin uudelleen vuoden 2023 alussa, kun siirryttiin Business Joensuu Oy:n asiakkaaksi ja elinkeinopäällikkö palkattiin kaupungille.

Kaupungin toimintakate -24,0 miljoonaa euroa oli 3,3 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Edellisenä vuonna toimintakate oli -73,4 miljoonaa euroa, missä mukana ovat vielä sosiaali- ja terveystoimen menot. Vuosia ei voikaan siten suoraan vertailla keskenään. Siun soten sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset vuoden 2022 tilinpäätöksessä olivat noin 48,6 miljoonaa euroa ja pelastustoimen kustannukset 1,0 miljoonaa euroa.

Myyntituotot vähenivät noin 1,9 miljoonaa euroa. Siun sotelta vuonna 2022 laskutetut ateria- ja siivouspalvelut jäivät vuonna 2023 pois. Näiden vaikutus oli noin 1,3 miljoonaa euroa. Muut toimintatuotot kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa. Muissa toimintatuotoissa kasvua (0,7 miljoonaa euroa) tuli etenkin hyvinvointialueelta laskutettavien vuokrasopimuksien korotuksista kuntayhtymään verrattuna. Asuntojen vuokratustannukset laskivat 0,5 miljoonalla eurolla asuntojen siirtyessä hyvinvointialueelle 1.1.2023. Henkilöstökulut vähenivät noin 1,3 miljoonalla eurolla. Syynä tähän oli noin 60 ateria- ja siivouspalvelujen henkilön siirtymisessä hyvinvointialueelle ja Polkka Oy:n työntekijöiksi. Palvelujen ostoissa vähennystä oli 47,9 miljoonaa euroa johtuen pääosin sosiaali- ja terveystoimen menojen siirtymisestä hyvinvointialueelle. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kuluerä väheni 1,3 miljoonalla eurolla johtuen pääosin elintarvikeostojen väheneemisestä, kun vuoden 2023 aikana ateriapalvelut ostetaan Polkka Oy:ltä. Kustannukset näkyvätkin nyt palveluiden ostoissa. Sähkökulut vähenivät

merkittävästi (0,3 miljoonaa euroa), kun sähköso-
pimus kilpailutettiin 1.1.2023 alkaen ja sähkötoimittaja vaihtui. Muut toimintakulut vähenivät noin 0,4 miljoonaa euroa vuokratulujen vähentymisestä johtuen.

Verotulot (18,2 miljoonaa euroa) toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti. Verotulot vähenivät 16 miljoonaa euroa sote-uudistuksen vuoksi. Verotuloja saatiin vielä vuonna 2023 aiemmilta vuosilta korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti.

Valtionosuudet vähenivät 29,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta sote-uudistuksesta johtuen. Valtionosuuksien leikkaus ei toteutunut täysimääräisenä vielä vuonna 2023, kun lopulliset kustannukset eivät olleet vielä selvillä vuodesta 2022 kuin vasta vuoden 2023 lopussa. Valtionosuudet toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

Vuosikate vuonna 2023 oli 9,7 miljoonaa euroa, ja 3,4 miljoonan euron poistojen ja arvonalentumisten jälkeen tilikauden tulos oli 6,3 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna tilikauden tulos oli 1,8 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 tulosta rasitti 0,4 miljoonan euron kaupungintalon tasearvon alaskirjaus lisäpoistona. Lisäksi vuoteen 2022 sisältyi Siun soten kustannusten nousut, joita ei verotulojen ja valtionosuuksien kasvulla pystytty kompensoimaan täysimääräisesti. Jos vuoden 2021 Siun soten palkkaharmonisaatio olisi kirjattu tulosaikutteisesti vuodelle 2022, olisi tulos ollut vielä 0,9 miljoonaa euroa heikompi. Vuoden 2023 vuosikate ja tulos nousivat poikkeuksellisen korkealle tasolle johtuen pääosin siitä, että verorahoituksen leikkaus ei vuonna 2023 vielä toteutunut täysimääräisenä sote-uudistukseen liittyen. Vuosikate olikin jopa 1 003 euroa asukasta kohden, kun se edellisenä vuonna oli 528 euroa asukasta kohden. Tilikauden tuloksesta kaupunginhallitus esitti tehtäväksi 4 miljoonan euron investointivarauksen Kesälahden koulun peruskorjaukseen. Näin ollen tilikauden ylijäämäksi muodostui tilinpäätökseen 2,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainamäärä oli 165 euroa asukasta kohden vuoden 2023 lopussa (255 euroa/asukas vuonna 2022). Pohjois-Karjalan kuntien keskimääräinen lainamäärä oli 2 629 euroa/asukas vuonna 2022. Kaupungilla ei ole myöskään merkittäviä vuokra- tai leasingvastuita, sillä kaupungin lainat ja

vastuut olivat 173 euroa asukasta kohden vuonna 2023.

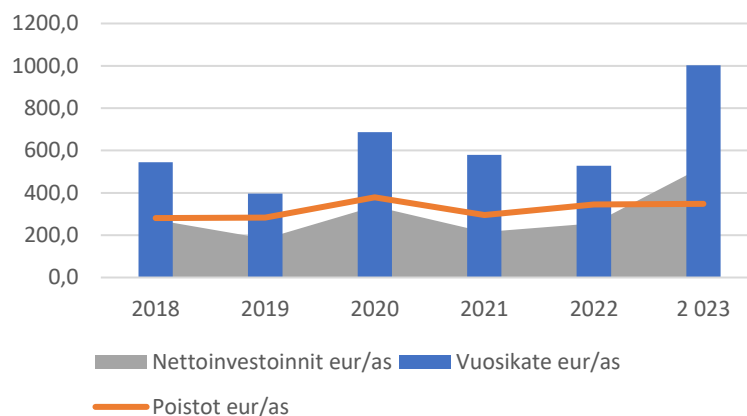
Kiteen kaupungin talous on tasapainossa, mutta konsernitason tarkasteltuna taloudessa on edelleen haasteita. Esimerkiksi konsernissa lainakanta vuoden 2023 lopussa asukasta kohden oli 1 347 euroa, yli kahdeksankertaisesti emokaupungin lukuun nähden. Tätäkään lukua ei voida pitää merkittävän suurena. Huomattavaa on, että konsernista on 1.1.2023 poistunut Siun soten kuntayhtymä, mikä on parantanut konsernin lukuja monelta osin. Pohjois-Karjalaan nähden luku on kuitenkin vielä hyvin maltillinen, sillä Pohjois-Karjalan kuntien konsernien keskimääräinen lainakanta oli 5 809 euroa/asukas (luvuissa Siun soten kuntayhtymä mukana) vuoden 2022 lopussa. Myöskään konsernin lainat ja vastuut eivät ole korkealla tasolla, sillä ne olivat vuoden 2023 lopussa 1 392 euroa asukasta kohden.

Kaupunki vastaa noin 11,3 miljoonan euron (5,0 miljoonaa euroa vuonna 2022) edestä konsernin tytäryhtiöiden (esim. Kiteen Lämpö Oy ja Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokratalot) ja eri yhteisöjen rahoituslaitoslainoista omavelkaisilla takauksilla. Lukua nostaa Kiteen Lämmön nostama laina Arppen lämpökeskuksen investointiin vuonna 2023.

Kaupungin konsernin tilikauden ylijäämä oli 7 miljoonaa euroa, joka on kaupungin omaa ylijäämää 4,6 miljoonaa euroa enemmän. Tämä johtui pääosin siitä, että konsernissa poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset käsitellään ylijäämäerinä taseessa. Näin ollen kaupungin tuloslaskelmassa esitetty investointivaraus 4 miljoonaa euroa on purettu konsernissa. Suurimmat ylijäämät konsernista kaupungin lisäksi muodostuivat Riveriasta (0,2 miljoonaa euroa). Tappioita kertyi Kiteen Lämmöstä 0,7 miljoonaa euroa ja Kiteen Kotitaloista 0,1 miljoonaa euroa. Konsernin kertynyt ylijäämä on noin 38,4 miljoonaa euroa ja 3 965 euroa asukasta kohden.

Seuraavassa kuvassa on Kiteen vuosikatetta, nettoinvestointeja ja poistoja asukasta kohden verrattu kuudelta viime vuodelta. Kuvasta nähdään, että vuosikate on kaikkina vuosina riittänyt poistoihin sekä investointitaso on ollut vuotta 2023 lukuun ottamatta poistoja alemmalla tasolla. Vuoden 2023 investoinneissa oli Kiteentie 9-11 (uusi kaupungintalo) osakkeiden osto, 2,5 miljoonaa euroa, mikä nosti investointitasoa merkittävästi.

Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot eur/ as

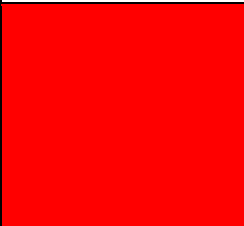

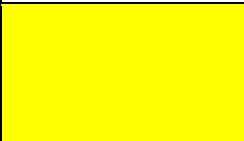

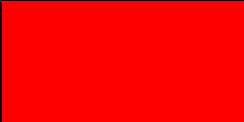
Kiteen kaupungin talous on tällä hetkellä vahva. Tämä antaa liikkumavaraa tuleville vuosille, sillä lähivuodet tulevat olemaan taloudellisesti haastavia kunnille valtionosuusleikkauksien vuoksi.

4.2. Käyttötalousosa

4.2.1. Kaupunginhallitus

Yleishallinto

Toiminnalliset tavoitteet:

Strateginen toimenpide:				
<i>Vaalien kiinnostavuuden lisääminen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Vaalit	Eduskuntavaalit 2023 - laadukkaan äänestystapahtuman toteuttaminen ml. ennakoäänestys ja varsinainen äänestyspäivä	Äänestysprosentti Keski-Karjalan korkein Toteuma: Kitee 62,9 % Rääkkylä 69 % Tohmajärvi 67,1 %)		
	Eduskuntavaalipanelin järjestäminen	Toteutuu / ei toteudu		
IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Luottamushenkilö-hallinto	Kumppanuuspöytä toimintamallin uudistaminen	Uusi malli otettu käyttöön syksyllä 2023 (toteutuu / ei toteudu)		
	Tutustumiskäynnit päätöksenteon kannalta merkittäviin kohteisiin	Toimielinten tutustumiskäyntien määrä 7 kohdetta (tarkastuslautakunta 4x, valtuustoretki 11/2023, ympla 1-2x, sivla 6x, tekla 5x)		
	Koulutuspäivät	1 yhteinen koulutuspäivä		

Hallintopalvelut	Palvelupistetoiminnan uudelleen organisointi yhteistyössä valtionhallinnon kanssa.	Uuden palvelumallin suunnittelun käynnistyminen. Toteutuu / ei toteudu.		
	Tiedonhallinnan kehittämishankkeen jatkaminen	Kiteen tiedonhallintamallin valmiusaste 80 %:a vuonna 2023		

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT

Strateginen toimenpide:

Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Hallintopalvelut	Ajantasainen ja realistinen talouden raportointi. Nopea reagointi yllättäviin muutoksiin.	Veroprosentti maakunnan keskitasolla.		Maakunnan keskimääräinen tuloveroprosentti oli sama 8,11, mikä oli myös Kiteen kaupungin tuloveroprosentti.
		Kaupungin omavaraisuusaste 70 %.		Omavaraisuusaste 86 % ylittää merkittävästi hyvän tavoitetaso eli 70 %:n.
		Kaupungin vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä (4 vuotta).		
		Konsernin vuosikate riittää kattamaan poistot keskipitkällä aikavälillä (4 vuotta).		
		Konsernin lainat ja vuokravastuut enintään 3 700 euroa / asukas.		Konsernitason lainat asukasta kohden vähenivät merkittävästi, kun Siun soten luvut poistuivat konsernista. Silti tavoitetta oli nostettu 3 700 euroon 2 500 eurosta asukasta kohden vuodesta 2022.

				<p>Toteuma oli ainoastaan 1 392 euroa.</p> <p>Kaikkien kuntien keskiarvo konsernin lainakanassa oli niinkin korkea kuin 7 871 e/asukas vuonna 2022. Luvuissa on vielä sairaanhoitopiirit ja muut sote-kuntayhtymät mukana.</p>
--	--	--	--	--

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT

Strateginen toimenpide:

Henkilöstön osaamisen kehittymistä ja hyvinvointia käsittelevät mittarit

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Hallintopalvelut	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on päivitetty. Toteutuu / ei toteudu		Ohje on ollut päivittämättä usean vuoden ajan.
Henkilöstöpalvelut	Hyvinvoiva henkilöstö. Työterveysyhteistyön ja käytäntöjen toimivuuden vahvistaminen. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteuttaminen	Henkilöstön keskimääräinen sairaspoissaolojen määrä hyvällä tasolla. Enintään 13 kalenteripäivää/hlö/vuosi ja ehdottomasti alle valtakunnallisen tason.		Toteuma oli henkilöstökertomuksen mukaan 9,4 Sairauspoissaolot ovat vähentyneet merkittävästi edellisvuodesta johtuen koronapandemian väistymisestä.
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstön osaamiskartoitus. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen.	Henkilöstön koulutuspäivien määrä vähintään 4 koulutuspäivää /hlö/vuosi.		Vuonna 2023 toteuma oli 3,8. Edellisenä vuonna toteuma oli 2,6, joten parannusta on tapahtunut.

Henkilöstöpalvelut	Organisaation riskien ja vaarojen arviointi vuoden 2023 aikana osallistaen koko henkilöstö ja työterveys-huolto yhteistyössä.	Riskien ja vaarojen arviointi ajantasainen koko organisaatiossa. Selkeät toimenpiteet ja niiden toteutuminen sovitusti. Sähköinen työkalu käytettävissä.		Tarkastuslautakunta toivoo tavoitteesta selkeää toteumatietoa.
Henkilöstöpalvelut	Työkyvyn ylläpitäminen ja tukeminen eri elämän tilanteissa. Työntekemisen keinovalikoimien mahdollistaminen. Terveet ja tarkoituksenmukaiset työtilat henkilöstölle.	Työurien pituus kasvava vertailuvuosien välillä, eläköitymisen keski-ikä nouseva ja täysien työkyvyttömyyksien minimointi. Työtiloihin liittyvien haittailmoitusten vähentyminen.		Tarkastuslautakunta toivoo tavoitteesta selkeää toteumatietoa.

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Strateginen toimenpide:

Sähköistämme asteittain kaupunkiorganisaation omaa liikennettä. Parannamme asteittain kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Henkilöstöpalvelut	Liikunnan lisääminen. Selvitämme mahdollisuutta tukea sähköavusteisia työsuhdelpolkupyöriä alkuun 1-2 pyörää.	Hyvinvoinnin lisääntyminen, sairauspoissaoloihin ja jaksamiseen vaikuttaminen. Sähköavusteisten työsuhdelpyörien kiinnostavuus ja menekki.		Neljä sähköavusteista polkupyörää on ollut henkilöstön työmatkaliikkumisen tukemiseksi varattavissa. Pyörän on voinut varata viikonlopuksi tai viikoksi koeajoon, mikä on innostanut näin omatoimiseen liikkumiseen.

YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA

Strateginen toimenpide:

Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Työllisyyspalvelut	Työllisyyden suunnitelmallinen hoito työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvun pienentämiseksi.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden pitäminen kestäväällä tasolla, €/asukas alempi kuin P-K:ssa keskimäärin (v. 2023 Kitee 89,08 €/asukas ja Pohjois-Karjala 113,54 €/asukas).		

	Työllisyyden hoito työllisyysohjelman mukaisesti.	Työttömyysaste maakunnan keskitasolla. Kitee 17,7 % (v. 2022 Kitee 14,8 %) ja Pohjois-Karjala 15,0 %.	—	Tavoitteella tarkoitetaan avoimien työpaikkojen määrää. TE-toimiston avoimien työpaikkojen määrä kuvaa huonosti työpaikkojen määrän lisääntymistä.
		Työpaikkojen määrä enemmän 31.12.2023 kuin 31.12.2022. (v. 2022 määrä 43 ja v. 2023 määrä 19)	—	

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	2 047 816	2 258 389	0	2 258 389	2 087 381	92,4
Kulut	-4 491 386	-4 939 339	0	-4 939 339	-4 074 129	82,5
* Toimintakate	-2 443 570	-2 680 950	0	-2 680 950	-1 986 748	74,1
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Taloudelliset tavoitteet Yleishallinnossa saavutettiin, sillä toimintakate toteutui 694 202 euroa talousarviota parempana. Työmarkkinatuen kuntaosuus tulosalueen sisällä ylittyi arvioidusta 860 000 eurosta vain noin 3 500 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma (863 451 euroa) oli 100,4 %. Kuntaosuuden kustannukset kasvoivat edellisvuodesta (782 000 euroa) 81 451 euroa.

Yleishallinnossa oli henkilöstövaihdoksia, kun hallintopäällikkö Pasi Lamminluoto oli virassaan 9.5.2023 saakka ja uusi hallintopäällikkö Tuula Korpi aloitti virassa 14.8.2023 alkaen. Uusi viestintäpäällikkö Janne Tolonen aloitti tehtävässään 9.1.2023.

Elinvoima- ja omistajaohjaus

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖ			
Strateginen toimenpide:			
<i>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta ja vuorovaikutusmahdollisuuksia viestintää kehittämällä.</i>			
	Toimenpiteet	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Elinvoima ja omistajaohjaus, viestinnän osa-alue	Rakennamme mallin, joka mahdollistaa järjestöjen ja kylien viestin kanavoitumisen Kiteen kaupungin viestintäkanavien kautta.	Viestintämallin valmiusaste: 2023 toimintamallin testaus ja osa keskeisistä toimijoista mukana; 2024 pääosa keskeisistä toimijoista mukana; 2024 kaikkien hetkiset keskeiset toimijat mukana; 2025 toteutetaan mallin toimivuuden arviointi ja tehdään tarvittavat muutokset; 2026 loppuarviointi.	
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA			
Strateginen toimenpide:			
<i>Monipuolistamme yritysten tukemista tarjoamalla asiantuntijatukea kasvuhaluille ja kansainvälistyville yrityksille – Kitee houkutteleva paikka kasvavalle yritykselle.</i>			
	Toimenpiteet	Mittari	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Elinvoima ja omistajaohjaus, elinvoimatyön osa-alue	Rakennamme vuoden 2023 aikana elinvoiman kehittymistä tukevan mallin yhteistyössä Business Joensuun ja alueen yritysten kanssa.	Kiteellä toimivien yritysten kokonaisliikevaihto. Tavoitteena nousuva trendi vertailuvuosien välillä.	
		Työvoiman määrä ELY:n tilaston mukaan. Tavoitteena vähenemisen hidastuminen vertailuvuosien välillä.	
			Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa lukuina. Saadun tiedon mukaan Kiteellä toimivien yritysten kokonaisliikevaihtoa ei voida selvittää, vaan luvut ovat koko Keski-Karjalaa koskevia.
			Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa lukuina.

		Teollisten työpaikkojen määrän lisääntyminen. Nouseva trendi vertailuvuosien välillä.		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa lukuina.
--	--	---	---	---

IHMISET JA YHTEISÖT

Strateginen toimenpide:

Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohentaen.

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Asunto- ja isännöintipalvelut	Poistetaan purkukuntoiset kaupunkikonsernin asuinrakennukset.	Yhden talon osalta purkupäätös, ARA:ta purkulupa ja päätös purkuavustuksesta. - Kotitalot aloittaneet hakuksen laatimisen.		
	Vuokrataloyhtiöiden toimenpidesuunnitelmien päivittäminen.	Päivitetään vuoden 2023 aikana. - Kotitalojen toimenpidesuunnitelman päivittäminen aloitettu.		

YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA

Strateginen toimenpide:

Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.

Asunto- ja isännöintipalvelut	Viihtyisät ja turvalliset kuntakonsernin asunnot	Asuntojen käyttöaste / asukasvaihtuvuus: Kiteen Kotitalot Oy 90 % / enintään 22 % - Käyttöaste 90,3 %, asukasvaihtuvuus 22 %		
		KOY Kesälahden Vuokratalot 70 % vuoden 2023 loppuun mennessä. Käyttöaste 77 %		

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT

Strateginen toimenpide:

Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.

Asunto- ja isännöintipalvelut	Kohtuullinen vuokrataso kuntakonsernin asunnoissa.	<p>Vuokrataso lähellä vuoden 2022 tasoa kustannusten nousu huomioiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuokrataso lähellä vuoden 2022 tasoa kustannusten nousu huomioiden. Keskineliövuokra 2022: 8,87 €/jm2/kk. - keskineliövuokra 1.3.23-28.2.24 9,03 €/jm2/kk - Vuokrataso noussut alle 4 %, joka on kiinteistönpidon kustannusmuutosta pienempi. Keskineliövuokra alle 10,10 €/jme2/kk 		Toteumatiedon yhteydessä olisi hyvä mainita kummasta vuokrataloyhtiöstä on kyse.
-------------------------------	--	--	---	--

IHMISET JA YHTEISÖT

Strateginen toimenpide:

Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti.

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kaavoitus ja maankäyttö	Houkutteleva, etukäteispainotteinen kaavoitus. Kiteen keskustan asemakaavan laatiminen.	<p>Kaavaluonnos nähtävillä vuonna 2023; kaavaehdotus nähtävillä 2024, voimaantulo 2026.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaavoitus on edelleen kilpailutusvaiheessa 		

IHMISET JA YHTEISÖT

Strateginen toimenpide:

Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kaavoitus ja maankäyttö	Vuorovaikutussuunnitelman valmistelu kaavoituksen viestintän selkeyttämiseksi ja tehostamiseksi.	<p>Vuorovaikutussuunnitelma valmis 2023.</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstövaihdosten takia kesken 		

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Strateginen toimenpide:

Huomioimme luontoarvot ja luonnon kestävän ja pitkäjänteisen virkistyskäytön kaavoituksessa, rakentamisessa ja päätöksenteossa.

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Kaavoitus ja maankäyttö	Luontoarvojen ja luonnon kestävän ja pitkäjänteisen virkistyskäytön huomioiminen kaavoituksessa. Ympäristövaikutusten aiempaa voimakkaampi esiin nostaminen kaavoituksen ja maankäytön toiminnassa.	Maankäyttöpäällikön selvitys kaupunginhallitukselle vuosittain: - kaavoituskatsaus annettu		

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN – TOIMIALAT

Strateginen toimenpide:

Suunnitelma teollisuuskiinteistöjen ja -alueiden kehittämistarpeista ja toimenpiteistä

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kaavoitus ja maankäyttö	Tehdään selvitys teollisuusalueiden kehittämistarpeista yhteistyössä elinvoima-asiantuntijoiden kanssa.	Valmis vuonna 2024.		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa, varsinkin, kun tavoitteen on tarkoitus toteutua vasta vuonna 2024.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	499 126	511 639	450 000	961 639	1 036 638	107,8
Kulut	-2 465 738	-4 993 026	50 000	-4 943 026	-3 067 176	62,1
* Toimintakate	-1 966 612	-4 481 387	500 000	-3 981 387	-2 029 970	51,0
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate alittui jopa 1 951 417 euroa talousarviosta.

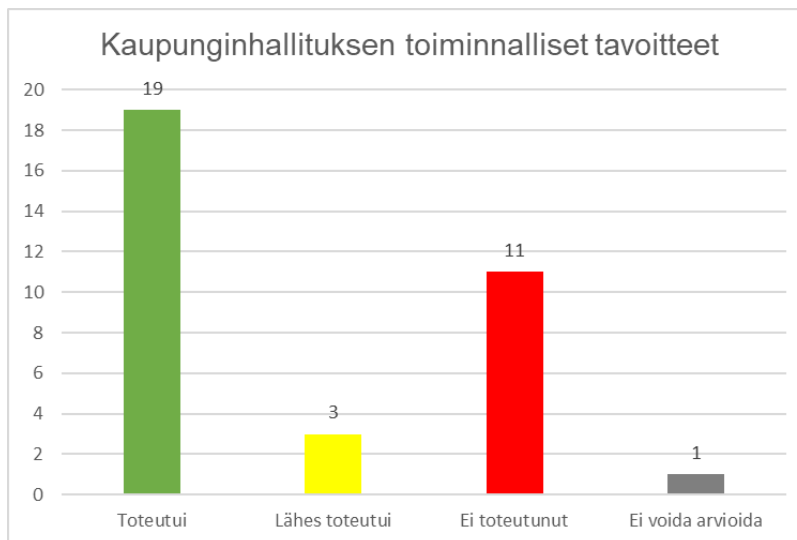
Kiteen työttömyysaste heikkeni edelliseen vuoteen nähden ja oli 17,7 % vuoden 2023 lopussa (14,8 % vuonna 2022). Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli

15,0 % (13,4 % vuonna 2022). Koko maan työttömyysaste oli 7,6 %. Kiteen korkea työttömyys on edelleen haaste.

Elinkeinopäällikkö Risto Hiltunen aloitti tehtävänsään 1.4.2023.

Tarkastuslautakunta pitää erinomaisena, että Bioter-hankkeen rahoitushakemuksen valmistelu onnistui ja rahoituspäätös saatiin lopulta vuoden 2024 puolella.

Yhteenveto kaupunginhallituksen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta:

4.2.2. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto

Toiminnalliset tavoitteet:

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Muodostamme laadukasta kasvatus- ja koulutuspalvelua tarjoavan tarvetta vastaavan varhaiskasvatus- ja kouluverkon.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimen hallinto seuraa lapsimäärien kehitystä ja valmistelee ehdotuksia mahdollisista sopeutustoimista keväällä 2021 hyväksytyn kouluverkkoselvityksen pohjalta.		+	Talousarviosta 2023 on puuttunut mittari tavoitteen osalta.

Strateginen toimenpide:				
<i>Edistämme yhteistyötä tulevan hyvinvointialueen kanssa ja varmistamme palveluiden sujuvuuden ja saatavuuden.</i>				
Sivistystoimen hallinto	Sivistystoimen hallinto osallistuu kunnan ja Hyvinvointialueen yhteistyörakenteiden muodostamiseen. Painopiste oppilas- ja opiskelijahuollossa.	HYTE-kerroin		Mittari ei tarkastuslautakunnan mielestä kuvaa tavoitteen toteutumista, eikä ole esitetty toteumatietoa mittarille.

INVESTOINNIT – ANKKURIT YLÖS

Strateginen toimenpide:				
<i>Kesälahden kouluratkaisu ja toimenpiteet vuoden 2025 loppuun mennessä</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Sivistystoimen hallinto	Kesälahden kouluratkaisun valmistelu			Talousarviosta 2023 on puuttunut mittari tavoitteen osalta.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	1 550	0	0	0	2 345	*****
Kulut	-241 129	-247 283	0	-247 283	-246 686	99,8
* Toimintakate	-239 580	-247 283	0	-247 283	-244 341	98,8

* Valtuustoon nähden sitova taso

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinnon toimintakatetavoitteessa pysyttiin, sillä alitusta tuli 2 942 euroa.

Vuonna 2023 järjestettiin ennakoitua enemmän sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksia sekä kouluverkkomuutokseen liittyviä kuulemisia. Keskeiset hallinnon tehtävät olivatkin kouluverkkoselvityksen tekeminen ja sivistystoimen eri tulosalueiden tukeminen. Vapaa-aikapäällikkö vaihtui vuoden 2023 tammikuussa.

Hyvinvointiraportti

Laaja hyvinvointikertomus laaditaan kerran valtuustokaudessa ja se käsiteltiin viimeksi kaupunginvaltuustossa 23.6.2021 § 36. Kertomus antaa hyvää tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kaupungissa. Kaupunginvaltuustossa on 26.6.2023 § 21 käsitelty Kiteen väestön hyvinvoinnin ja terveyden kuvaus. Kuvaus perustuu voimassa olevaan laajaan hyvinvointikertomukseen. Huomioitavaa kuvauksessa oli johtopäätöksinä, että sairastavuusindeksi on parantunut verrattuna koko maan keskiarvoon ja Hyte-kertoimen indikaattorit ovat joko hyvällä tasolla tai parantuneet. Lisäksi varhaiskasvatuksen

osallistumisaste on korkea ja koulutusaste on hie-
man noussut. Lisäksi 8. ja 9. luokkalaisten tervey-
dentilansa huonoksi tai kohtalaiseksi kokevien
määrä oli vähentynyt ilahduttavasti. Toisaalta kiu-
saaminen on lisääntynyt. Työttömyys on kasvanut,

ja väestö vähentynyt ja ikääntynyt. Etenkin nuori-
sotyöttömyys on korkealla tasolla verrattuna koko
Suomen lukuihin. Huolestuttavaa on myös, että ko-
din ulkopuolelle sijoitettujen määrä on kasvanut ja
on koko maan keskitasoa korkeammalla tasolla.

Varhaiskasvatus

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Muodostamme laadukasta kasvatus- ja koulutuspalvelua tarjoavan tarvetta vastaavan varhaiskasvatus- ja kouluverkon</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslauta- kunnan arvio toteutumisesta
Varhais- kasvatus	Tarvetta vastaavan laaduk- kaan varhaiskasvatuksen tar- joaminen vaihtoehtoisia var- haiskasvatuspalveluja järjes- tämällä	Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen yl- läpittäminen	 <p>Varhaiskasvatusta tarjotaan Kiteellä vaihtoehtoisilla palve- luilla, joita käyttää 78,76 % Kiteeläisistä lapsista (0–6 v) (31.12.2023)</p> <p>Asiakastyytyväisyys- kyselyn vastauksista ilmenee että 95,83 % vastanneista huolta- jista on tyytyväisiä nykyiseen saa- maansa varhaiskas- vatuspaikkaan.</p>	
Varhais- kasvatus	Vuosittaisen asiakastyytyväi- syyskyselyn toteuttaminen huoltajille asteikko 1–5	Maine ja vetovoima Tavoitetaso 4	 <p>Vuoden 2023 palau- tekyselyn tulokset: Varhaiskasvatus 4,47 Esiopetus 4,71</p>	

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	526 221	448 500	0	448 500	492 580	109,8
Kulut	-4 957 697	-4 930 812	-250 000	-5 180 812	-5 259 792	101,5
* Toimintakate	-4 431 476	-4 482 312	-250 000	-4 732 312	-4 767 212	100,7
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Varhaiskasvatuksen taloudellisia tavoitteita ei täysin saavutettu, sillä toimintakate ylittyi 34 900 eurolla. Ylitys on kuitenkin vähäinen.

Päivähoidon bruttomenot olivat 16 384 euroa/lapsi (16 771 euroa vuonna 2022, 14 531 euroa vuonna 2021, 13 846 euroa vuonna 2020, 11 183 vuonna 2019). Kotihoidontukea saavien määrä oli 47 tavoitteen ollessa 60. Edellisenä vuonna saajien määrä oli 60.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin siten, että asiakasmaksuja alennettiin korottamalla

maksujen perusteena olevia tuloarvoja 33 prosenttia. Tämä aiheutti maksutuottojen merkittävän vähenemisen. Lapsista yli 70 % oli vuoden lopussa maksuttomassa varhaiskasvatuksessa ja esiopeutuksessa. Henkilöstömenoja lisäsi etenkin kesäkuukausina lisääntyneet varhaiskasvatusaikojen varaamiset, palkkojen yleiskorotukset sekä ylimääräiset kertaerät. Henkilöstökuluihin tehtiinkin vuoden aikana talousarviomuutos (250 000 euroa).

Fanni-tunnetaitopuisto avattiin 8.7.2023.

Näyttelykeskuksen pienoisrautatie.

Näyttelykeskuksen pienoisrautatiellä esitellään jatkossa erilaisia Kiteen nähtävyyksiä.

Peruskoulutus

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentumista ja kaavoitamme houkuttelevasti.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Peruskoulutus	Kehitämme valmiuksiamme ja järjestämme perusopetuksen valmistavaa opetusta eri yksiköissä.	Työvoiman määrä		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.
Strateginen toimenpide:				
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>				
Peruskoulutus	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä tarkkailemalla ja puuttamalla oppilashuollon keinoin koulupoissaoloihin.	Kouluikäisten poissaolot		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.
YRITTÄMINEN JA ELINKEINOTOIMINTA				
Strateginen toimenpide:				
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muuttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Peruskoulutus	Panostamme perusopetuksen rekrytointiprosessien näkyvyyteen ja sujuvuuteen.	Maine ja vetovoima		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muu- tos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	538 201	646 485	0	646 485	570 230	88,2
Kulut	-10 921 254	-11 904 357	75 000	-11 829 357	-11 693 270	98,8
* Toimintakate	-10 383 054	-11 257 872	75 000	-11 182 872	-11 123 039	99,5
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Perusopetuksen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate toteutui 59 833 euroa muutettua talousarviota parempana.

Perusopetuksen toiminnassa näkyi koronan lopullinen väistyminen, kun sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi edellisvuodesta. Valmistavaa opetusta järjestettiin keväällä 2023 vielä lähes samassa laajuudessa kuin vuonna 2022. Koulukuljettujen hinnat nousivat inflaation myötä vuoden 2023 aikana. Polkka Oy aloitti kouluruuan ja siivouspalveluiden tuottamisen vuoden 2023 alussa,

mikä oli merkittävä toiminnallinen muutos perusopetuksessa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Kiteen kaupungin perusopetuksen oppilasmäärän kehitys vuosilta 2016 - 2023. Etenkin vuonna 2022 ja 2023 on ollut merkittävästi valmistavan opetuksen oppilaita. Vuonna 2023 näitä oli 37 ja vuonna 2022 54.

Toisen asteen koulutus

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Toisen asteen koulutus Keski-Karjalan kansalaisopisto	Lisätään koulutustarjonnan näkyvyyttä ja mainontaa eri tiedotuskanavissa, erityisesti sosiaalisessa mediassa. Kokeillaan täsmämarkkinointia eri kohderyhmille.	Kursseille osallistuvien määrä/Kiteen asukasluku. Tavoitetaso 10 %.	 Kursсилаisten määrä/Kiteen asukasluku 17 %. Netto-opiskelijat/Kiteen asukasluku 9 %.	Talousarviossa 2023 ei ollut esitetty mittaria, mutta tilinpäätökseen oli esitetty mittarina "Kursseille osallistuvien määrä/Kiteen asukasluku. Tavoitetaso 10 %".
IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Vaikutamme väestörakenteeseen: tuemme koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa, markkinoimme kaupunkia muuttajille, edistämme koulutus- ja työmahdollisuuksien rakentamista ja kaavoitamme houkuttelevasti.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Toisen asteen koulutus lukiokoulutus	Tiedotamme Kiteen lukion kansainvälisille opiskelijoille muun muassa osallistumalla Finest Future -toimintaan.	Lukion aloittavien maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä.	 Syksyllä 2023 aloitti 16 maahanmuuttajaopiskelijaa	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.
Strateginen toimenpide:				
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>				

	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Toisen asteen koulutus lukiokoulutus	Ehkäisemme nuorten syrjäytymistä ja opintojen keskeytymistä tukemalla nuoria ohjauksellisin ja opiskeluohjauksellisin keinoin lukio-opintojen aikana.	Oppivelvollisuuden keskeyttäneiden määrä.	 Oppivelvollisuuden keskeyttäneiden määrä 0	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	188 108	210 800	0	210 800	271 171	128,6
Kulut	-2 104 665	-2 308 542	0	-2 308 542	-2 231 028	96,6
* Toimintakate	-1 916 557	-2 097 742	0	-2 097 742	-1 959 857	93,4
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Toisen asteen koulutuksen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate oli 137 885 euroa talousarviota parempi.

Lukion opiskelijamäärä oli 151 (148 vuonna 2022). Kansalaisopiston kurssilaisten määrä oli 2 107, kun se edellisenä vuonna oli 2 056. Kurssien määrä oli 210 (225 vuonna 2022). Lukiossa opiskelijamäärä on pystytty pitämään edellisvuoden tasolla kansainvälisten opiskelijoiden avulla.

Kansalaisopistolla on edelleen käytössään eläkeläisten ja maahanmuuttajien kurssimaksujen alentamiseen liittyvä opintotietoprojekti, johon saatiin avustus opetushallitukselta (2 100 euroa). Seteleitä (arvo á 20 euroa) myönnettiin yhteensä 105 (105 vuonna 2022). 50 %:n kurssimaksun alennuksen työttömyyden vuoksi hyödynsi yhteensä 35 henkilöä (28 henkilöä vuonna 2022). Vuonna 2022 etu myönnettiin työttömille sekä heidän lapsilleen.

Vapaa-aikapalvelut

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä: tuemme ja mahdollistamme järjestöjen ja yhdistysten matalan kynnyksen toimintoja ja kehitämme kansalaisopiston palveluita.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Liikuntapalvelut	Liikuntapalvelut ja -paikat kohdennettuina kaikille kohderyhmille.	Hyte raha/asukas, yli P-K:n kuntien keskiarvon		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa. Tarkastuslautakunnan mielestä mittarin tulee mitata asetetun tavoitteen toteutumista.
Nuoriso- ja kirjastopalvelut	Nuoriso- kirjastopalvelut kaikkien saavutettavissa. Pyritään takaamaan kaikille lapsille ja nuorille ainakin yksi harrastus.	Hyte raha/asukas, yli P-K:n kuntien keskiarvon ja HSM-ilmoittautumiset.		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa. Tarkastuslautakunnan mielestä mittarin tulee mitata asetetun tavoitteen toteutumista.
Strateginen toimenpide:				
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut myöntävät kohdeavustuksia ja tekevät kumppanuussopimuksia laajasti eri yhdistyksille.	Hyte raha/asukas, yli P-K:n kuntien keskiarvon		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa. Tarkastuslautakunnan mielestä mittarin tulee mitata asetetun tavoitteen toteutumista.

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Vahvistamme Kiteen keskustan vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä luomalla uusia mahdollisuuksia kokea kulttuuria, urheilua ja yhdessäoloa.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Liikuntapalvelut	Hutsin Urheilukeskuksen aluetta kehitetään edelleen.	Maine ja veto-voima -kysely.	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.
Kulttuuripalvelut	Uusi näyttelykeskus tarjoaa monipuolisia elämyksiä kaikenikäisille.	Maine ja veto-voima -kysely.	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.
Strateginen toimenpide:				
<i>Tuotamme monipuoliset liikunnan ja kulttuurin kehittyvät palvelut, jotka osaltaan lisäävät kiteeläisten viihtyvyyttä ja terveyttä, piristävät matkailutoimintaa ja koventavat kaupungin imagoa.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut järjestävät monipuolisia tilaisuuksia osana laadukasta kulttuurikokemusta.	Hyte raha/asukas, yli Pohjois-Karjalan kuntien keskiarvon	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa. Tarkastuslautakunnan mielestä mittarin tulee mitata asetetun tavoitteen toteutumista.
Liikuntatoimi	Liikuntapaikkoja tarjotaan kaikille kohderyhmille.	Hyte raha/asukas, yli Pohjois-Karjalan kuntien keskiarvon.	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa. Tarkastuslautakunnan mielestä mittarin tulee mitata asetetun tavoitteen toteutumista.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muu- tos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	388 789	355 700	0	355 700	421 814	118,6
Kulut	-2 602 124	-2 688 607	0	-2 688 607	-2 785 076	103,6
* Toimintakate	-2 213 336	-2 332 907	0	-2 332 907	-2 363 261	101,3
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Vapaa-aikapalvelujen taloudellisia tavoitteita ei täysin saavutettu, sillä toimintakate oli talousarviota 30 354 euroa huonompi. Ylitys on vähäinen.

Uimahallin kävijämäärä oli 42 207 (37 903 vuonna 2022, 31 748 vuonna 2021, 30 847 vuonna 2020 ja 49 541 vuonna 2019). Kävijämäärät alkavat palata koronaa edeltävälle ajalle, vaikkakin niihin on vielä matkaa. Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa merkittävästi maksullisiin vapaa-aikapalveluihin matkailukävijöiden vähäisen määrän vuoksi. Odotettua

enemmän kustannuksia tuli talviliikuntapaikkojen kunnostuksista, sillä talvi 2023 oli runsasluminen ja pitkä. Lisäksi polttoainekustannukset kasvoivat ja aineiden ja tarvikkeiden hinnat nousivat.

Vapaa-aikapalveluissa jatkui myös määrärahoiltaan suuri Harrastamisen Suomen malli -projekti, joka on lisännyt peruskouluikäisten lasten ja nuorien harrastamista. Vapaa-aikapalveluilla oli yhteensä viisi eri projektia. Lisäksi HYTE-kerroin on Pohjois-Karjalan parhaimmistoa.

Nightwish esiintyi Kiteen Rantakentällä 16.6.2023 keräten yli 10 000 hengen yleisön.

Joukkoliikenne

Toiminnalliset tavoitteet:

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Mahdollistamme riittävät tietoliikenneyhteydet, varmistamme tavaraliikenteen sujuvuuden ja pidämme yllä toimivaa asiointi- ja palveluliikennettä.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Joukkoliikenne	Ylläpidämme ja kehitämme nykyisiä joukkoliikennetarkoituksia asiakasratkaisuja huomioiden.	Maine ja vetovoima	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	13 637	15 000	0	15 000	15 148	101,0
Kulut	-187 111	-164 928	-75 000	-239 928	-233 379	97,3
* Toimintakate	-173 474	-149 928	-75 000	-224 928	-218 231	97,0
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Joukkoliikenteen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate alitti muutetun talousarvion

6 697 eurolla. Asiointi- ja palveluliikenteen käyttö lisääntyi merkittävästi vuoden aikana. Lisäys oli keskimäärin noin 30 henkilöä/kuukausi.

Yhteenvedo sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta:

4.2.3. Ympäristölautakunta

Rakentaminen ja ympäristön valvonta

Toiminnalliset tavoitteet:

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järjkevällä tasolla.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Ympäristötoimi	Ympäristön valvonnan kustannustehokkuus	Nettomenot/asukas Vuoden 2023 nettomeno 10,15 €/asukas	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.
Rakennusvalvonta	Rakentamisen valvonnan kustannustehokkuus	Nettomenot/asukas Vuoden 2023 nettomeno 10,5 €/asukas	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää tavoitetason määrittämistä.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	107 528	92 700	0	92 700	91 432	98,6
Kulut	-305 791	-301 182	0	-301 182	-291 676	96,8
* Toimintakate	-198 263	-208 482	0	-208 482	-200 243	96,0

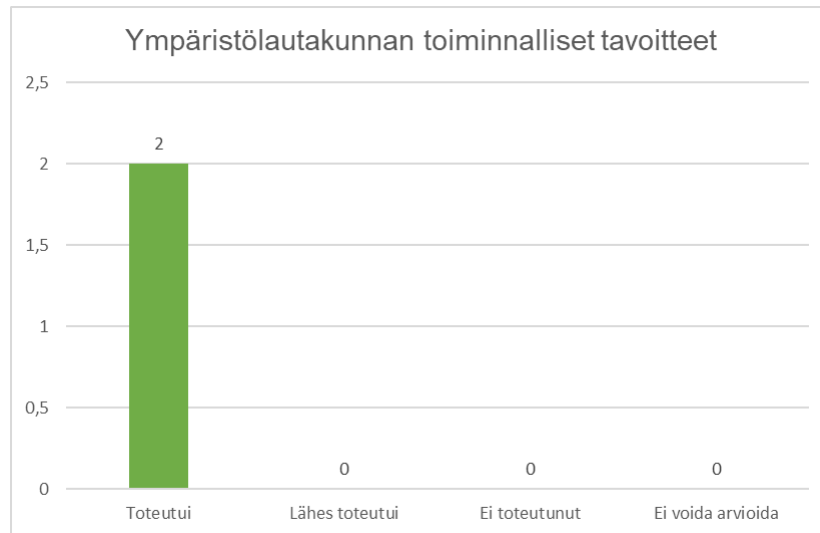
* Valtuustoon nähden sitova taso

Ympäristölautakunnan taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate toteutui 8 239 euroa talousarviota parempana.

Vs. ympäristöpäällikkö jatkoi viran hoitamista ympäristöpäällikön haettua virkavapaata 17.4.2023 - 16.4.2025. Määräaikainen ympäristötarkastaja jatkoi ympäristötoimessa edellisvuodesta. Työllistämistuella palkattiin tukipalvelutyöntekijä 23.1.2023

- 21.1.2024. Työntekijän ensisijaiset tehtävät olivat digitointia valmisteleavan arkiston seulominen ja järjestäminen sekä lupa- ja katselmustietojen täydentäminen rakennusvalvonnan sähköisiin rekistereihin.

Yhteenveto ympäristölautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta:

Puhostien kevyenliikenteenväylä valmistui syksyllä 2023.

4.2.4. Tekninen lautakunta

Hallinto

Toiminnalliset tavoitteet:

IHMISET JA YHTEISÖT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Tuemme yhteisöllisyyskehitystä kumppanuuksilla ja nostamalla alueiden ja kylien viestiä esiin kaupungin viestinnässä, suhtaudumme positiivisesti eri toimijoiden aktiivisuuteen ja uusien toimintamallien kehittämiseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Hallinto	Kumppanisopimukset alueiden hoidosta.	Voimassa olevia kumppanisopimuksia 6 kpl (tulosalue-/lautakuntatason mittari)	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.
Strateginen toimenpide:				
<i>Vahvistamme kuntalaisten osallisuutta vuorovaikutusmahdollisuuksia ja viestintää kehittämällä.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Hallinto	Karttapalautekanavan palautteiden raportointi lautakunnalle	Kaksi kertaa vuodessa (tulosalue-/lautakuntatason mittari)	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.
	Teknisen keskuksen toiminnan esittely- ja palautteenantotilaisuus	Yksi yleisötilaisuus (tulosalue-/lautakuntatason mittari)	+	Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	479 903	385 200	0	385 200	321 383	83,4
Kulut	-1 464 634	-464 034	0	-464 034	-429 164	92,5
* Toimintakate	-984 732	-78 834	0	-78 834	-107 782	136,7

* Valtuustoon nähden sitova taso

Hallinnon taloudellisia tavoitteita ei täysin saavutettu, sillä toimintakate toteutui 28 948 euroa talousarviota huonompana. Ylitys on vähäinen.

Puunmyyntituloja saatiin 263 824 euroa (411 620 euroa vuonna 2022), mikä toteutui talousarviota noin 86 000 euroa pienempänä.

Toimitilat

Toiminnalliset tavoitteet:

INVESTOINNIT-ANKKURIT YLÖS!				
Strateginen toimenpide:				
<i>Kirjaston ja kaupungintalon ratkaisut vuoden 2025 loppuun mennessä</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Toimitilat	Kaupungintalon tilaratkaisujen suunnittelu valmis vuonna 2023	Valmis 2023	+	
	Kirjaston suunnittelu 2023–2024 Kirjaston rakentaminen 2025	Valmiusaste Valmiusaste	×	Ehdotus kirjaston sijaintipaikasta on esitetty perusteluineen kaupunginhallituksessa 3.10.2022, mutta sijaintipaikkaa ei ole päätetty. Tavoitteessa ei ole mittariin asetettu selkeää tavoitetasoa.
Toimitilat	Kesälahden kouluratkaisun valmistelu 2023	Valmiusaste	+	Tavoitteessa ei ole mittariin asetettu selkeää tavoitetasoa.
	Kiinteistöstrateginen päivittäminen	Valmis 2023	+	

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muu- tos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	6 983 135	6 586 276	0	6 586 276	6 875 768	104,4
Kulut	-5 684 697	-4 883 564	0	-4 883 564	-4 666 962	95,6
* Toimintakate	1 298 438	1 702 712	0	1 702 712	2 208 805	129,7
* Valtuustoon nähden sitova taso						

Toimitilojen taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä toimintakate oli jopa 506 093 euroa talousarviota parempi.

Toimintatuottoja kasvattivat muun muassa hyvinvointiuudistukseen liittyvät vuokratuottojen kasvut. Esimerkiksi ikäihmisille vuokratuista tiloista saadaan nyt tasainen vuokratuotto, kun hyvinvointialue vuokraa tilat ensin kaupungilta ja vuokraa ne sitten edelleen asukkaille. Lisäksi talousarviovaiheessa ei ollut vielä tarkalleen tiedossa, mitä tiloja hyvinvointialue ja Polkka vuokraavat.

Sähkön kustannukset olivat jopa noin 280 000 euroa suuremmat vuonna 2022 kuin vuonna 2021. Sähkötoimittaja kilpailutettiin vuodelle 2023 ja sähkökustannukset olivatkin noin 330 000 euroa pienemmät kuin vuonna 2022. Lämmityskustannukset nousivat noin 109 000 euroa edellisvuodesta ja ylittivät talousarvion noin 74 000 eurolla.

Suurimmat säästöt talousarvioon nähden tulivat palveluiden ostoista.

Kaupungin omien kiinteistöjen huoneistoala oli 74 376 m² (73 190 m² vuonna 2022).

Sovintolan julkisivu sai kesällä 2023 uuden maalipinnan.

Kuntatekniikka

Toiminnalliset tavoitteet:

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ				
Strateginen toimenpide:				
<i>Pyrimme rakennetun ympäristön suunnittelussa yleisen viihtyvyyden lisäämiseen ja yhteisöjen toimintaedellytysten parantamiseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kuntatekniikka/ Liikenneväylät	Katujen suunnitelmallinen kunnostaminen	Suunnittelu valmis vuoden 2024 kunnostuksille		
	Katu- ja aluevalaistuksen täydentäminen	Valmiusaste Toteutuma suunnitellun mukainen (Kytänniemi)		Talousarviossa tälle tavoitteelle oli asetettu mittariksi ”Investointisuunnitelman mukainen toteuma”.
Strateginen toimenpide:				
<i>Parannamme asteittain kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kuntatekniikka/ Liikenneväylät	Puhoksentien kevyen liikenteen väylän rakentaminen	Väylän rakentaminen aloitettu 2023		
	Kiteentien kevyen liikenteen järjestelyt	1 hanke/vuosi		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.

	Liikenneturvallisuus- sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeiden toteuttaminen	1 hanke/vuosi		Tarkastuslautakunta toivoo selkeää toteumatietoa.
--	---	---------------	---	---

Taloudelliset tavoitteet:

	TP 2022	TA 2023	TA-muutos 2023	Ta + muutos 2023	TP 2023	Tot %
Tuotot	1 075 108	980 750	0	980 750	1 093 846	111,5
Kulut	-2 201 546	-2 188 399	0	2 188 399	-2 257 010	103,1
* Toimintakate	-1 126 438	-1 207 649	0	-1 207 649	-1 163 164	96,3
* Valtuustoon nähden sitova taso						

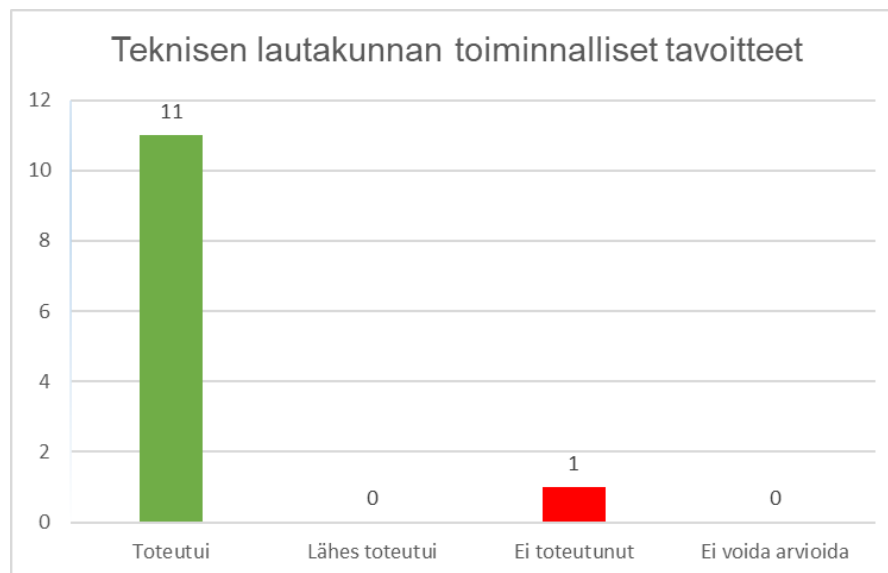
Kuntatekniikan taloudelliset tavoitteet saavutettiin, sillä talousarvion toimintakate toteutui 44 485 euroa talousarviota paremmin.

Tuotoissa talousarviota paremmin toteutuivat vesi- ja jätevesimaksut sekä tarvikkeiden ja palveluiden myynti.

Katujen aurauskertoja oli 28 (23 vuonna 2022).

Kesälahden vesi- ja viemärlaitoksen tilikauden alijäämä oli 105 999 euroa (alijäämä 113 818 euroa vuonna 2022).

Yhteenveto teknisen lautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta:

Kiteen kaupungin kiertoliittymä.

4.3. Investointiosa

Talousarvioon 2023 oli varattu investointimenoihin 4 645 900 euroa. Talousarviomuutoksia tehtiin talousarviovuoden aikana siten, että investointimenoja arvioitiin olevan yhteensä 8 960 326 euroa. Muun muassa osakkeiden ja osuuksien hankintaan lisättiin 2 500 000 euroa Kiteentie 9-11 osakkeiden hankintaa varten ja lisäksi 500 000 euroa tilamuu-
tostöihin. Lisäksi muun muassa Bioter-hankkeeseen varattiin määrärahaa 1 314 426 euroa ja rahoitusosuuksia 920 098 euroa. Nettona investointimenoja lisättiin 4 314 426 euroa ja tuloja lisättiin 920 098 euroa. Investointien toteuma oli 5 364 954 euroa. Toteumaprosentti oli ainoastaan 59,9 %. Tämä johtui pääosin siitä, ettei Bioter-hanke toteutunut vielä vuoden 2023 aikana laisinkaan, koska rahoituspäätös saatiin vasta 1.3.2024. Näin ollen noin 1 300 000 euroa jäi investointimenoista toteutumatta. Nettoinvestoinnit olivat yhteensä 5 013 553 euroa.

Valtuustoon nähden sitovaa olivat yli miljoonan euron hankkeet yksittäin nettona. Kaikissa kolmessa yli miljoonan euron hankkeissa pysyttiin. Bioter-hankkeessa ei ollut vielä laisinkaan toteumaa (talousarvio nettona 394 328 euroa) ja osakkeiden ja osuuksien hankkeessa (Kiteentie 9-11 ja Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy Ketin purkaminen) toteuma nettona oli 2 443 991 euroa, kun muutettu talousarvio oli 2 500 000 euroa. Alitusta siis 56 010 euroa. Kiteen kirjaston ja kaupungintalon hankkeessa toteuma oli ainoastaan 33 908 euroa, kun

muutettu talousarvio oli 600 000 euroa. Alitusta siis 566 092 euroa.

Alle miljoonan euron kustannusarvion hankkeissa oli sitovaa kaupunginhallituksen ja lautakuntien investointimenojen yhteissumma nettona. Talousarviossa pysyttiin kaupunginhallituksen määrärahojen (1 007 000 euroa) osalta, sillä toteuma oli vain 440 363 euroa ja alitus 566 637 euroa. Suurimmat poikkeamat olivat Kiteen Aimo -investointihankkeen toteuman netossa, 244 867 euroa, kun rahoitusosuudet kirjautuivat hankkeelle vuonna 2023. Lisäksi muun muassa Puhoshallin määrärahoista jäi käyttämättä 236 287 euroa.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan investoinnit pysyivät talousarviossa, sillä toteuma 443 608 euroa oli 56 392 euroa vähemmän kuin talousarvio. Teknisen lautakunnan investoinnit pysyivät talousarviossa myös, sillä määrärahojen toteuma 1 651 683 euroa oli 215 967 euroa talousarviota pienempi. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan ja teknisen lautakunnan yksittäisissä investoinneissa ei ollut merkittäviä poikkeamia talousarvioon nähden.

Vesihuollon ikääntyvä verkosto on edelleen sekä toiminnallinen että taloudellinen riski.

Kesälahden kuntoportaat valmistuivat loka-marraskuun vaihteessa 2023.

4.4. Tuloslaskelmaosa

Talousarviossa 2023 valtuustoon nähden sitovaksi määritettiin verotulot ja valtionosuudet. Seuraavassa on esitetty lautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta:

	TA 2023	Ta-muutos	TA + muutos 2023	TP 2023	Poikkeama	Tot-%	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Verotulot	18 251 000	-105 000	18 146 000	18 211 767	65 767	100,4	
Valtionosuudet	14 496 749	180 691	14 677 440	14 753 055	75 615	100,5	

Verotulot ja valtionosuudet toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

4.5. Rahoitusosa

Talousarviossa 2023 oli määritetty valtuustoon nähden sitovaksi korollisten lainojen muutos sekä antolainojen lisäys. Talousarviossa oli määritetty, ettei antolainasaamisia annettaisi ollenkaan. Toteuma oli kuitenkin 4 980 euroa. Ylitys on vähäinen.

Talousarviossa oli määritetty korollisten lainojen muutokseksi -380 866 euroa. Toteuma oli -916 075 euroa eli 535 209 euroa parempi kuin ta-

lousarviossa. Tämä johtui siitä, että uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu laisinkaan, vaikka siihen oli varattu 0,5 miljoonaa euroa. Talousarviota enemmän (35 209 euroa) lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja, eli noin 0,9 miljoonaa euroa. Investoinnit pystyttiin rahoittamaan täysin toiminnan rahavirralla. Toiminnan ja investointien jälkeen jäi vielä 5,1 miljoonaa euroa rahoitustoimintaa varten, joilla muun muassa korollista lainaa lyhennettiin.

4.6. Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Talousarviossa 2023 asetettiin tavoitteet Kiteen Kotitalot Oy:lle, Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokratiloille ja Kiteen Lämpö Oy:lle. Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy:n toiminta lakkautettiin keväällä 2023

ja yhtiö purettiin selvitysmenettelyn kautta. Tilikauden aikana hankittiin uusi tytäryhtiö, Kiinteistö Oy Kiteentie 9-11, jonne tulee uusi kaupungintalo. Yhtiölle ei ollut asetettu vielä tavoitteita vuodelle 2023.

Kiteen Kotitalot Oy:

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ				
Strateginen toimenpide:				
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä kohtaan.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kiteen Kotitalot Oy	Kiinteistöjen toimenpidesuunnitelman päivittäminen.	Päivitetään vuoden 2023 aikana. -päivitetty osittain vuonna 2023, suunnitelma päivitetään ja esitetään valtuustolle päätettäväksi 30.6.2024 mennessä.	X	

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muutttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kiteen Kotitalot Oy	Viihtyisät ja turvalliset kuntakonsernin asunnot	Asukasvaihtuvuus enintään 22 % -20,8 %		
	Asuntojen tehokas vuokraus koko asuntokannassa	Yhden talon KV-putkiston uusiminen vuoden 2023 aikana. -aloitettu elokuussa 2023 ja valmistuu maaliskuussa 2024.		
		Asuntojen käyttöaste 90 % -90,3 %		
Strateginen toimenpide:				
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>				
Kiteen Kotitalot Oy	Talouden tasapainossa pitäminen/ tyhjien asuntojen määrä.	Tyhjät asunnot (6 kk): enintään 20 kpl -31.12. 28 kpl		
	Kohtuullinen vuokrataso	Vuokrataso lähellä vuoden 2022 tasoa kustannusten nousu huomioiden. Keskineliövuokra 2022: 8,87 €/jm2/kk. -keskineliövuokra 1.3.23-28.2.24 9,03 €/jm2/kk		

Kiteen Kotitalojen osalta toteutui kolme kuudesta tavoitteesta. Kaksi tavoitetta ei toteutunut. Yksi tavoite lähes toteutui. Talouden vahvistaminen on edelleen tärkeää.

Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokratalot:

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ				
Strateginen toimenpide:				
<i>Lisäämme ihmisten yleistä viihtyvyyttä luontoa kunnioittaen ja rakennettua ympäristöä ko-hentaen.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma	Tarkastus-lautakunnan arvio toteu-tumisesta
Kt Oy Kesälahden Vuokratalot	Kiinteistöjen toimenpide-suunnitelman päivittäminen.	Päivitetään vuoden 2023 aikana.	—	
	Poistetaan ylikapasiteet-tia	Yhden talon osalta purku-päätös, ARAlta purkulupa ja päätös avustuksesta - Käyttöaste oli tavoiteta-solla ja muutoksen ennus-taminen ollut haastavaa. Valtuuston päätös tehdä suunnitelma Kesälahden alueen osalta kesäkuun 2024 loppuun mennessä. Kokonaissuunnitelma vai-kuttaa poistettavien talojen määrään.	—	

LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT			
Strateginen toimenpide:			
<i>Vaikutamme työvoiman saatavuuteen: huolehdimme ajantasaisen koulutuksen saatavuudesta, edistämme muutttoa Kiteelle, tuemme rekrytointeja, edistämme avointen työpaikkojen markkinointia, varmistamme liikenteellisen saavutettavuuden ja pyrimme vaikuttamaan alueen asuntotilanteeseen.</i>			
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma
Kt Oy Kesälahden Vuokratalot	Viihtyisät ja turvalliset kuntakonsernin asunnot	Kiinteistö Oy Kesälahden Vuokratalojen käyttöaste 70 % vuoden 2023 loppuun mennessä. - Käyttöaste 2023 77 %	
Strateginen toimenpide:			
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>			
Kt Oy Kesälahden Vuokratalot	Kohtuullinen vuokrataso kuntakonsernin asunnoissa	Vuokrataso lähellä vuoden 2022 tasoa kustannusten nousu huomioiden. Keskineliövuokra 2022: 9,72 €/jm2/kk. - Vuokrataso noussut alle 4 %, joka on kiinteistönpidon kustannusmuutosta pienempi. Keskineliövuokra alle 10,10 €/jme2/kk	

Kesälahden Vuokratalojen osalta yksi neljästä tavoitteesta saavutettiin. Kaksi ei toteutunut ja yksi lähes toteutui. Kaupunginvaltuusto päätti 24.6.2019 § 37, että yhtiö säilytetään itsenäisenä eikä sitä pureta. Talouden vakauttamisen tavoite vuoteen 2025 mennessä hyväksyttiin samalla. Tämä edellyttää mm. rakennuskannan merkittävää purkamista sekä kirjaamista alas taseesta. Kaupunki rahoittaa rakennusten purkamiset ARA:n purkuavustusten ylittäviltä osin. Ukrainan pakolais-tilanne on tuonut pakolaisia Kesälahdelle ja heitä

on majoitettu vuokratalojen asuntoihin. Pakolaisten tulo on nostanut yhtiön asuntojen käyttöastetta merkittävästi vuonna 2022 ja 2023. Vuoden 2024 aikana käyttöaste on pudonnut selkeästi, kun pakolaisia on muuttanut pois. Yhtiön tilanne on edelleen vaikea. Yhtiön saaminen taloudellisesti kannattavaksi vaatii edelleen toimenpiteitä. Yhtiön valmisteleva toimenpidesuunnitelma valmistuu kesäkuun valtuustoon päätettäväksi.

Kiteen Lämpö Oy:

LUONTO JA RAKENNETTU YMPÄRISTÖ				
Strateginen toimenpide:				
<i>Tuemme elinkeinojen kehittymistä ympäristöseikat huomioiden.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kiteen Lämpö Oy	Energiantuotannossa öljyn osuus mahdollisimman pieni	Polttoöljyn osuus käytetyistä polttoaineista alle 3 % *) - Toteutuma: 22,13 % *) v. 2023 uuden Arppen lämpökeskuksen rakentamisaikaisen varalämmön tuotanto öljyllä nostaa väliaikaisesti prosenttiosuutta	-	
LAADUKKAAT, KATTAVAT JA KOHTUUHINTAISET PALVELUT				
Strateginen toimenpide:				
<i>Pidämme palvelumaksut ja taksat kohtuullisina pitääksemme elämisen kulut järkevällä tasolla.</i>				
	Toimenpiteet	Mittari ja tavoite	Toteutuma	Tarkastuslautakunnan arvio toteutumisesta
Kiteen Lämpö Oy	Kaukolämmön hinta €/MWh	Kaukolämmön hinta: energia + tehomaksu 89,80 €/MWh sis. alv - Toteutuma: 89,80 €/MWh (valtakunnallinen keskiarvo 101,53 €/MWh, tilasto 7/2023)	+	
Strateginen toimenpide:				
<i>Edistämme kaupunkikeskustan toimivuutta ja virkeyttä, mikä tukee monipuolisten palveluiden kehittymistä ja saatavuutta.</i>				
Kiteen Lämpö Oy	Kaukolämmön toimintavarmuus	Ennakoimattomia keskeytyksiä 0 kpl -Toteutuma: 0 kpl	+	

Kiteen Lämmön osalta jäi toteutumatta yksi tavoite, polttoöljyn osuus käytetyistä polttoaineista alle 3 %. Liikevaihto kasvoi noin 19 %, mutta polttoöljyn käyttö loppuvuodesta 2023 aiheutti merkittävän kustannusten nousun. Polttoöljyä jouduttiin käyttämään uuden laitoksen rakentamisaikana, kun vanha laitos purettiin. Materiaalien ja palveluiden ostot aiheuttivat jopa 84 %:n kustannusten nousun. Tilikauden tappio oli noin 738 000 euroa, kun vuotta aiemmin voitto oli noin 170 000 euroa.

Lämpökeskuksen investointi saatiin päätökseen ja uusi KPA-kattila käynnistettiin 5.1.2024 aikataulusta pari viikkoa myöhässä. Arppen lämpölaitoksen korvausinvestoinnin kustannusarvio on 9,1 miljoonaa euroa. Vuodenvaihteessa keskeneräisissä hankinnoissa oli noin 7,9 miljoonaa euroa investointiin liittyen.

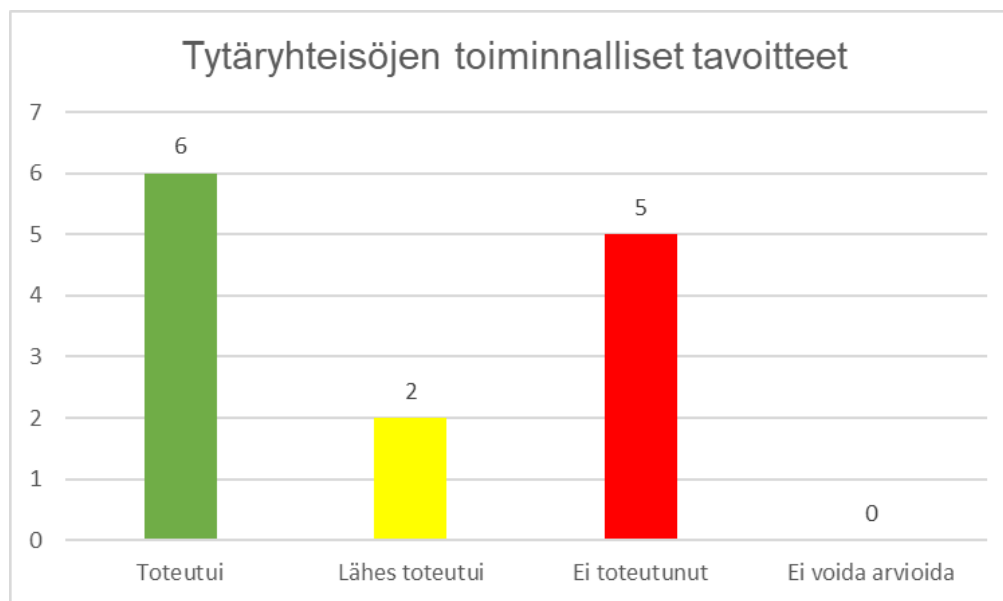
Kiteen Lämmön uusi Arppen lämpölaitos.

Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy:

Keski-Karjalan Kehitysyhtiölle ei asetettu tavoitteita vuoden 2023 talousarvioon, sillä yhtiö purettiin selvitysmenettelyn kautta vuoden 2023 aikana. Yhtiö asetettiin selvitystilaan 1.4.2023 alkaen ja se purettiin syksyllä 2023.

Elinvoimapaalvelut on hankittu 1.1.2023 alkaen Business Joensuu Oy:ltä.

Yhteenveto tytäryhteisöjen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta:

5. HENKILÖSTÖ

Kiteen kaupungin henkilöstöä tarkastellessa on merkittävää, että vakinaisen henkilöstön keski-ikä 51 vuotta ylittää valtakunnan keskiarvon (47,7 v). Naisten keski-ikä oli 51 vuotta ja miesten 49 vuotta. Koko henkilöstön keski-ikä oli 45 vuotta. Vuonna 2023 siirtyi vanhuuseläkkeelle 5 (vuonna 2022 18) henkilöä, työkyvyttömyyseläkkeelle ei yhtään henkilöä (0) ja osa-aikatyökyvyttömyyseläkkeelle ei myöskään siirtynyt yhtään henkilöä (2). Kiteen eläke-ennusteen mukaan vuoteen 2028 mennessä eläköityisi 35 henkilöä.

Vuonna 2023 Kiteen kaupungissa tapahtui muutoksia muun muassa hallintopäällikön virassa. Hallintopäällikkö Pasi Lamminluoto hoiti virkaa 9.5.2023 saakka ja Tuula Korpi valittiin hallintopäällikön virkaan 14.8.2023 alkaen. Viestintäpäällikkö Janne Tolonen aloitti tehtävässään tammikuussa 2023 ja elinkeinopäällikkö Risto Hiltunen huhtikuussa 2023. Vapaa-aikapäällikkö Tiia-Riina Lintumäki-Karhapää aloitti tehtävässään 23.1.2023 alkaen. Maankäyttöpäällikkö Juha Kervinen toimi tehtävässään 7.5.2023 asti ja hänen tilalleen valittiin Antti Juntunen 1.8.2023 alkaen. Vakinaisia henkilöitä tuli vuoden aikana sivistyskeskukseen seitsemän, tekniseen keskukseen yksi ja hallintokeskukseen kahdeksan henkilöä.

Vuonna 2023 henkilöstön kokonaismäärä vähentyi 76 henkilöllä ollen 303 henkilöä vuoden lopussa. Vakinaisen henkilöstön määrä laski 43 henkilöllä ja määräaikaisten lisääntyi yhdellä henkilöllä. Sijaisien määrä laski 11 henkilöllä ja työllistettyjen määrä vähentyi 22 henkilöllä. Oppisopimussuhteisten määrä vähentyi kahdella, eikä vuoden lopussa ollut yhtään oppisopimussuhteista. Vuoden 2023 alusta Kiteen kaupungin siivous- ja ruokapalveluiden henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella Pohjois-Karjalan tukipalvelut Polkka Oy:n palvelukseen. Siirtyviä henkilöitä oli yhteensä 56, mikä selittää pääosin henkilöstömäärän vähennystä edellisvuodesta.

Sairauspoissaolot laskivat merkittävästi edellisestä vuodesta ollen 9,4 kalenteripäivää/hlö (12,9 vuonna 2022). Luku on valtakunnallista keskiarvoa (20,7 pv vuonna 2022) merkittävästi alemmalla tasolla ja kaupunkistrategian mukainen tavoite alle 13 kalenteripäivää henkilöä kohden saavutettiin.

Vuoden 2022 alussa ja syksyllä oli henkilöstöllä erityisen paljon poissaoloja liittyen koronapandemiaan. Poissaoloja oli runsaasti etenkin perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Tilanne rauhoittui vuonna 2023. Vuonna 2023 pitkien sairauspoissaolojen vaikutus oli vain 26,6 %, kun vuonna 2022 vastaava osuus oli 26,7 %, vuonna 2021 37,5 % ja vuonna 2020 32,8 %. Sairauspoissaolot vähenivät kaikilla muilla toimialoilla paitsi kaupunginhallituksen toimialalla, jossa kasvua kalenteripäivissä oli noin 20 %.

Työtaturmia kertyi sivistyskeskuksessa viisi kappaletta ja näistä kertyi poissaoloja 57 kalenteripäivää. Teknisessä keskuksessa tapaturmia oli yksi ja siitä kertyi poissaoloja kuusi kalenteripäivää. Poissaolot vähenivät merkittävästi edellisvuoteen nähden, jolloin oli poikkeuksellisen suuri määrä työtaturmista johtuvia poissaoloja.

Henkilöstön tuloksellisuutta ja sitoutumista tehtäviinsä voidaan parantaa koulutuksen avulla. Kiteellä käytettiin palkalliseen koulutukseen yhteensä 1 224 työpäivää (993 vuonna 2022). Strategiseksi tavoitteeksi asetettu vähintään 4,0 koulutuspäivää työntekijää kohden lähes toteutui koko organisaation tasolla. Koko organisaation tasolla toteuma oli 3,8 (2,6) koulutuspäivää henkilöä kohden keskiarvolla laskettuna. Vuonna 2021 vastaava luku oli 3,4. Sivistyskeskuksessa toteuma oli 4,3 (3,3). Hallintokeskuksen toteuma oli 1,9 (1,8) ja teknisen keskuksen 1,3 (0,8).

Henkilöstölle on tehty työhyvinvointikysely keväällä 2022. Sen tulokset olivat paremmat kuin vuonna 2019 tehdyn vastaavan kyselyn. Tulokset olivat myös paremmat kuin vertailukunnissa. Vuonna 2023 kyselyä ei toteutettu. **Tarkastuslautakunta toivoo edelleen, että työhyvinvointikysely toteutettaisiin useammin kuin kolmen vuoden välein.**

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuonna 2022 huomiota kaupungin työterveyshuollon palvelujen resurssien riittämättömyyteen. Työterveyshuollon palvelut tuotti tuolloin kaupungille Siun työterveys Oy. Kaupunki on vuonna 2023 kilpailuttanut työterveyshuollon palvelut. Palveluntuottajaksi valittiin

Lääkäriasema Resetti Oy. Palveluntuottaja vaihtui syksyllä 2023.

Tarkastuslautakunta huomioi, että henkilöstökertomuksen olisi suositeltavaa valmistua yhdessä tilinpäätöksen kanssa, jolloin muun muassa henkilöstöön liittyvien tavoitteiden toteumatiedot olisivat tilinpäätöstä varten saatavilla ja helpottaisivat myös tarkastuslautakunnan arviointityötä.

Tarkastuslautakunta pyytää jokaista toimialaa (hallintokeskus, sivistys- ja vapaa-aikakeskus sekä tekninen keskus) ottamaan kantaa oman toimialansa osalta seuraaviin asioihin antaessaan selvitystä arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista:

- **Miten arvioisitte henkilöstön työssäjaksamista?**
- **Ovatko henkilöstöresurssit riittävät?**
- **Riittääkö toimialan henkilöstöllä aikaa työn suunnitteluun ja kehittämiseen sekä uusien työntekijöiden perehdyttämiseen?**
- **Varaudutaanko eläköitymisiin riittävästi?**
- **Onko varahenkilöjärjestelmä riittävän kattava?**
- **Millaisena koetaan toimialan työympäristö?**

Tämän lisäksi tarkastuslautakunta pyytää kaupunginhallitukselta työnantajan edustajan näkemystä muilta toimialoilta saatuihin vastauksiin liittyen.

Kiteen kaupunki osti vuoden 2023 aikana osoitteesta Kiteentie 9-11 tiloja uutta kaupungintaloa varten.

6. SIDONNAISUUSILMOITUKSET

Kuntalain 84.2 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudesta sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Kuntalain 12 §:n mukaan tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kiteen kaupungissa ilmoitusvelvollisia ovat kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto, kaupunginhallituksen jäsenet ja -varajäsenet, lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, elinvoima- ja omistajaohjausjaoston jäsenet sekä tiejaoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Ilmoitusvelvollisia ovat lisäksi (maankäyttö- ja rakennuslain

132/1999 mukaan) ympäristölautakunnan esittelijä, jäsenet ja -varajäsenet.

Kaikki uuden valtuustokauden ilmoitusvelvolliset ovat jättäneet sidonnaisuusilmoituksen. Tarkastuslautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoituksia vuonna 2023 yhteensä kahdessa kokouksessaan ja päätti viedä ne valtuustolle tiedoksi 12.6.2023. Ne käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 28.9.2023. Tämän jälkeen on tarkastuslautakunta käsitellyt saapuneita sidonnaisuusilmoitusten päivityksiä yhdessä kokouksessaan.

Tarkastuslautakunta on päättänyt viedä sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi kaupunginvaltuustolle kerran vuodessa. Päivittyvä yhteenveto ilmoituksista on nähtävissä kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.kitee.fi kohdassa Hallinto - Päätöksenteko.

Puhoshalli.

7. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kaupungin tilinpäätöksessä on esitetty selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Toteuttamisesta vastaavat toimielimet sekä viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä. Kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen 19.12.2011 § 317. Kaupunginvaltuusto uudisti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 17.8.2020 § 48 kaupungissa ja kaupunkikonsernissa.

Toimialajohtajat ovat antaneet pyydetty selonteot kaupunginjohtajalle toimialansa vuoden 2023 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelmasta, järjestämisestä, keskeisistä tehdyistä havainnoista ja toimenpiteistä. Tilinpäätökseen on kaupunginjohtaja koostanut selonteon raporttien pohjalta.

Selonteon mukaan riskienhallintaa on tehty, ja etenkin teknisessä toimessa on otettu käyttöön palvelutuotannon riskiarviointimalli syksyllä 2020. Tuolloin arvioinnissa havaitut tulosaluekohtaiset riskit on pääosin saatu käsiteltyä. Osassa riskejä käsittely on vielä kesken, koska riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi hyväksyttävälle tasolle tarvitaan laajempia muutoksia nykyisiin toimintatapoihin. Riskienarviointimallin kehittäminen koko kaupungin tasolla olisi suositeltavaa.

Sivistyskeskuksessa toimintaa, toiminnan laatua ja vaikuttavuutta seurataan pitkin vuotta. Tämä tapahtuu tulosalueittain mm. järjestämällä rehtorikouksia ja työpaikkapalavereita, joissa toimintaa analysoidaan.

Perehdyttämiseen on kiinnitetty kasvavaa huomiota vuoden 2023 aikana. Hiljaisen tiedon siirtymistä on pyritty huolehtimaan pitkänlinjan asiantuntijoiden eläköityessä niin, että uusi työntekijä on yhtä aikaa eläköityvän työntekijän kanssa perehtymässä. Joissakin rekrytoinneissa perehdytys on jäänyt vähäiseksi nopeiden henkilöstövaihdosten

vuoksi. Keskeisissä valvontatehtävissä työskentelevät viranhaltijat ovat kokeneet työkuormitusta. Sijaisjärjestelyissä on joiltain osin tunnistettu puutteita.

Etäkokoukset ja henkilöstön etätyö lisäävät mahdollisia tietosuoja- ja tietoturvariskejä. Näiden riskien poistaminen edellyttää ensisijaisesti tietosuojaohjeen päivittämistä.

Irtaimen omaisuuden luetteloinnin osalta on todettu, että se ei ole kaikilta osin ajan tasalla. Luettelointia ja valvontaa pyritään kehittämään.

Sopimushallinnan ohjeistus, sopimusten kartoitus ja sopimusten siirtäminen sähköiseen järjestelmään on edelleen valmisteluvaiheessa kuten edellisenäkin vuonna. Loppuvuonna 2022 käynnistettiin tiedonhallinnan kehittämisprojekti, jossa lopputulemana on kaupungin tiedon- ja asiakirjahallinnon sovellettava malli. Projekti jatkuu edelleen.

Selonteossa tuodaan esille myös henkilöstön rekrytoinnin vaikeus. Päteviä henkilöitä on vaikea löytää sijaisuuksiin etenkin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämis-kohteeksi on mainittu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivittäminen.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä antaa hyvän kuvan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta kaupungissa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje tulee laatia, kuten se on asetettukin kehityskohteeksi tilinpäätöksen mukaan. Kaupungilta puuttuu riskienhallinnan ohje ja sisäisen valvonnan ohje on vanhentunut. Myös sopimushallinnan ohjeistus tulisi laatia.

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin ja konsernin toiminnallisista tavoitteista toteutui tai lähes toteutui 65 %. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 66 %, joten on pysytty samalla tasolla. Tulosalueista elinvoima- ja omistajaohjaus jäi toiminnallisista tavoitteista edelleen eniten. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan tavoitteiden arvioimista vaikeutti se, ettei mittareille ollut määritetty selkeitä tavoitetasoja.

Taloudelliset tavoitteet saavutettiin kokonaisuutena hyvin, vaikkakin neljä tulosaluetta ylitti käytötalouden toimintakatteen. Varhaiskasvatuksen tulosalueen ylitys 34 900 euroa (0,7 %) oli vähäinen. Myös vapaa-aikapalveluiden tulosalueen ylitys 30 354 euroa (1,3 %) oli vähäinen. Teknisen toimen hallinnon tulosalueen ylitys oli 36,7 %, mutta euroissa ylitys oli vähäinen, 28 948 euroa. Tarkastustoimen tulosalueen ylitys 4 178 euroa (13,5 %) oli vähäinen euromääräisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kaupunginhallituksen ja muiden toimielinten selvitykset lokakuun 2024 loppuun mennessä.

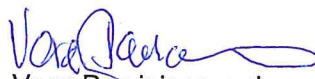
Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia kaupungin palveluksessa olleita sekä luottamushenkilöitä kulu-neesta toiminnallisesti ja taloudellisesti tulokselli-sesta vuodesta.

9. ALLEKIRJOITUKSET

Kiteellä 4.6.2024

Sanna Halttunen, pj.

Vesa Parviainen, vpj.

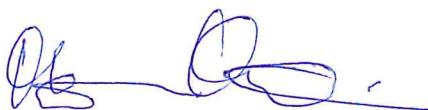
Kirsi Hirvonen

Olavi Huovinen

Olavi Kekkonen

Marjaana Miettinen

Tiina-Mari Mölsä

